

МЕХАНІЗМ ФОРМУВАННЯ КОГНІТИВНОГО ДИСОНАНСУ ПЕРЦЕПТИВНОЇ СФЕРИ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС РОЗВ'ЯЗУВАННЯ ЗАДАЧ

Висідалко Н.Л. Механізм формування когнітивного дисонансу перцептивної сфери студентів під час розв'язування задач. У статті розкривається механізм формування когнітивного дисонансу перцептивної сфери студента при розв'язування задач. Його подолання можливе за умови розв'язування перцептивних задач й надання особистісного смислу оригінальному розв'язку. Виявлено три рівні функціонування перцептивної сфери суб'єкта, які відображають етапи її розвитку при розв'язуванні задач.

Ключові слова: задача, перцептивна сфера, когнітивний дисонанс, образ, чутливість, розв'язок задачі.

Висідалко Н.Л. Механизм формирования когнитивного диссонанса перцептивной сферы студентов во время решения задач. В статье раскрывается механизм формирования когнитивного диссонанса перцептивной сферы студента при решении задач. Его преодоление возможно при условии решения перцептивных задач и предоставления личностного смысла оригинальному решению. Выявлено три уровня функционирования перцептивной сферы субъекта, отражающих этапы ее развития во время решения задач.

Ключевые слова: задача, перцептивная сфера, когнитивный диссонанс, образ, чувствительность, решение задачи.

Актуальність роботи. У процесі професійного навчання особливої актуальності набуває розвиток творчого сприймання у студентів. Вивчення механізмів, що перешкоджають його здійсненню, та їх подолання забезпечить підвищення продуктивності розв'язання задач, навчання та самореалізації особистості.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню перцептивної сфери та сприймання приділяли увагу такі вчені, як С.Л. Рубінштейн, В.П. Зінченко, В.О. Ганзен, В.В. Клименко, у зарубіжній літературі – В.О. Барабаншиков, Л.Л. Веккер та ін.. Однак, механізм формування когнітивного дисонансу перцептивної сфери студентів під час розв'язування задач та шляхи його подолання вивчені недостатньо, а тому є предметом нашого дослідження. Об'єкт – перцептивна сфера студентів.

Мета дослідження – розкрити особливості функціонування перцептивної сфери студентів зі зниженою здатністю до навчання.

Виклад основного матеріалу. Перцептивна сфера – діяльнісне утворення, в основі якого – рівень розвитку та спосіб організації сис-

тем чутливості у цілісність [7]. Це сукупність перцептивних процесів актуального та завершеного актів сприймання.

Навчання студента є системою розв'язування задач, яка сприяє засвоєнню нового. Стан перцептивної сфери визначає можливості студента у сприйманні та розумінні задач, їх творчому розв'язанні, ефективності засвоєння нової інформації загалом. Сенситивність перцептивних процесів при вирішенні задач свідчить, що студенти здатні виявляти у відомому, засвоєному матеріалі нове, невідоме. Такі досліджувані швидко сприймають та засвоюють новий матеріал під час навчання, оскільки їх перцептивні процеси активні та характерна висока побіжність образів. Ці образи більш чіткі та відповідні предмету задачі. Студенти з когнітивним дисонансом з оригінальними розв'язками та когнітивним дисонансом зі задачею повільніше засвоюють нове, долаючи спершу дезорганізуючі впливи нового матеріалу. Таким студентам властива, відповідно, середня та низька здатність до навчання [2;3].

Сенситивність перцептивних процесів обумовлено активністю перцептивних дій: впізнавання, виявлення, ознайомлення, виділення, порівняння та ідентифікації, які спрямовані на розбудову образу задачі. Ці дії забезпечують відображення елементів та зв'язків задачі. Перцептивний образ є чутливим вираженням, в якому властивості та відношення виступили предметом пізнання суб'єкта.

Генезис перцептивного образу проходить у п'ять етапів. На першому етапі в результаті відсутності виділення всіх перцептивних алфавітів (категорій) ще присутній високий надлишок інформації у суб'єкта. Розподіл на фігуру та фон достатньо нечіткий. Виявлені елементи та зв'язки нестійкі. На другому етапі відбувається "мерехтіння форми" образу предмета. Виявлені елементи багаторазово переставляються для того, щоб утворити цілісний образ. Проходить процес опредмечення. На третьому етапі грубого розрізнення основних деталей, перцептивний образ сукцесивно збагачується перцептивними категоріями, які у подальшому узагальнюються та деталізуються. Встановлюються зв'язки як всередині категорій, так і між ними. Четвертий етап глобально-адекватного сприймання предмета свідчить про упорядкування образу та наростання його повноти і константності. На п'ятому етапі оптимального сприймання, перцептивний образ упорядкований та цілісний. Суб'єкт адекватно та чітко розрізняє "фігуру" та "фон" і здатний оперувати ним.

Сформований образ завжди є пристрасним та особистісним, бо він проходить через всю її структуру, через весь досвід, все минуле та майбутнє даного конкретного суб'єкта. "Побудова образу, сам образ і його переживання це, в цілому, одне й те саме" [8, с. 171].

Побудова образу задачі здійснюється за законами перцепції: предметності, константності, осмисленості, апперцепції, структурності, цілісності, узагальнення та категоризації, що покращує загальне розуміння задачі.

Сенситивність перцептивних дій забезпечує прогнозування розв'язку задачі й добір актуалізованих способів дій. Почуття визначають предмет невідомого – головну властивість, ознаку невідомого. Образ розв'язку набуває цілісності на чуттєвому рівні. Його усвідомлення зумовлює виявлення прихованого смислу задачі та перетворення невідомого на відоме за допомогою мислення, яке й формує новий спосіб дії, оригінальний розв'язок задачі [2].

З вище наведеного випливає, що функціонування перцептивної сфери є гармонійним. Адже реалізується єдність процесів асиміляції та акомодатії, як на перцептивному, так і на інтелектуальному рівні, що є умовою розвитку суб'єкта.

При порушеній гармонії функціонування перцептивної сфери виникає когнітивний дисонанс з оригінальними розв'язаннями, який призводить до зниження чутливості до невідомого у задачі та блокує механізм творчості студента.

Розбудова образу задачі протікає гармонійно. Поява образу розв'язку на чуттєвому рівні призводить до зіткнення, виникає когнітивний дисонанс перцептивних процесів. Він протікає між цілісними системами – образом розв'язку та образами перцептивної сфери суб'єкта. У внутрішньому плані образ розв'язку задачі має інтегруватися у систему перцептивної сфери, а тому має пройти узагальнення та віднесення до певного класу об'єктів, відбувається порівняння та впізнавання образів.

Впізнавання образів може здійснюватися симультанно та сукцесивно, де останнє потребує більше часу та приводить до зміни способів впізнавання та цілісних еталонів [3]. Образ розв'язку задачі несе ознаки оригінальності, тому симультанне впізнавання порушується, стає неможливим. Реалізується сукцесивне впізнавання зі зміною його способів та формуванням цілісних еталонів зі значними витратами часу. Це виступає бар'єром до усвідомлення прихованого смислу задачі при її розв'язуванні та оформлення змісту почуттів у словесні форми. Порушується дискурсивна обробка чуттєвого матеріалу.

Сукцесивне впізнавання реалізується системою вікарних перцептивних дій, які функціонують на рівні сліду, післяобразу, який залишається на сітківці. Він визначається часом зберігання, який обумовлений величиною вихідного сигналу та кількістю накопиченої енергії. Разом з тим, сенсорика здатна до операції аналізу, ремінісценції та інтуїції [5;6].

Механізм інтуїції функціонує під порогом свідомості і створює із розпорошених сенсорних елементів гармонійні цілісності [6;7]. У нашому випадку діє протилежний процес – аналіз сенсорних здобутків гармонійної цілісності. "Природа наділила людину здатністю до аналізу сенсорного відображення поза свідомістю, волею та мисленням". Порівняння складових образів здійснюється при неусвідомленому відображенні, які разом зі свідомими процесами є механізмами психіки [6, с. 35].

Образ як ціле завжди є діалектичною єдністю протилежностей. Він утворює систему, яка складається із елементів (частин), зв'язків та відношень, які формують структуру та несуть певне функціональне призначення [4, 5, 6].

Грунтуючись на вище сказаному, можна стверджувати, що когнітивний дисонанс між образами реалізується на рівні їх структурних утворень, а саме:

- 1) елементів або частин образів;
- 2) сукупності зв'язків та відношень у образах;
- 3) функціонального призначення.

Відповідно, чим більше перцептивних елементів (частин) образу вступає у суперечність, чим більший їх опір до змін, тим важче подолати когнітивних дисонанс. Спочатку когнітивний дисонанс між образами долається частково, а потім – повністю [3].

Додавання нових елементів, зміна одного з елементів, або ж зменшення важливості елементів, що вступають у когнітивний дисонанс приводить до подолання когнітивного дисонансу. Його реалізація можлива або на рівні образу розв'язку задачі, або ж на рівні образів перцептивної сфери суб'єкта.

Зниження важливості оригінального образу розв'язання задачі приводить до його відкидання та розв'язання задачі у стандартний спосіб. Явище ремінісценції сприяє підсвідомій фіксації суб'єкта на ньому, що зумовлює появу оригінальних способів розв'язання задачі після завершення роботи над нею. Саме це демонстрували студенти у нашому психологічному експерименті. Свої ідей розв'язків студенти пропонували у термін 20-25 днів після процесу розв'язування перцептивних задач. Ремінісценція під час розв'язування задач сприяє трансформації почуттів у мислення та інтеграції досвіду суб'єкта.

Зниження важливості елементів (еталонів) образів перцептивної сфери приводить до оригінального розв'язання задачі. Відбувається його поступове включення у сферу досвіду суб'єкта, шляхом послідовного підсвідомого аналізу.

1. Когнітивний дисонанс між перцептивними елементами образів з'являється при взаємодії їх різних ознак. Наприклад, на рівні перцеп-

тивної сфери образ утворений категорією X, яка володіє одним рядом ознак, а на рівні чуттєвого еталону образу розв'язку – це може бути категорія Z (або Q), яка володіє іншим рядом ознак. Як правило, ці ознаки протилежні за змістом, а одна з них була винайдена у задачі та перетворена за допомогою уяви.

Зміна одного з перцептивних елементів (частин) або додавання нових до образу розв'язку може призвести до зміни самого образу або його руйнування. В.О. Ганзен зазначає, що "додавання або виключення елементів змінює властивості системи, або, навіть, руйнують її". Елемент як ціле може володіти рядом властивостей або ознак, які визначаються його відношеннями із задачею. З функціональної точки зору елемент майже завжди може розглядатися як перетворювач. Адже відношення, які забезпечують зв'язність системи, надають цілісності нових властивостей, якими не володіли окремі його частини [4, с. 37].

Додавання нових елементів і зміна наявних еталонів сприймання у системі досвіду суб'єкта приводить до оригінального розв'язання задачі та розвитку перцептивної сфери суб'єкта. Зміни образів перцептивної сфери суб'єкта приводить до підвищення способу її організації та чутливості суб'єкта.

2. Образ розв'язку задачі та перцептивна сфера суб'єкта ? це ціле, структура якого визначається сукупністю інваріантних відношень між елементами. Існує, як правило, більше одного способу декомпозиції системи цілого. Це зумовлено активністю суб'єкта та його ставленням до об'єкта. Предметно-смілова організація образу є перцептивною схемою, яка несе у собі смислове ядро задачі, її суттєві риси [4].

Образ розв'язку задачі характеризується якісно новою структурою, порівняно з наявними образами перцептивної сфери студента. Ця структура утворена новими зв'язками між вже відомими або новими елементами і частинами образу. Зв'язки та відношення визначають смислове навантаження образів [1; 5], тому переживання суб'єктом когнітивного дисонансу з оригінальними розв'язаннями характеризується також протиріччям перцептивних схем образів. Їх наявність свідчить про порушення циклічного процесу розгортання перцептивної схеми процесами асиміляції та акомодатії і, відповідно, перцептивного розвитку суб'єкта.

"У процесі активності суб'єкта, – пише В.О. Барабаншиков, – перцептивні схеми не лише розгортаються, але й розвиваються, не лише верифікуються, але й узагальнюються (розширюються сферу свого застосування), диференціюються (розділяються на більш часткові спеціалізовані схеми), вступають у відношення координації (горизонтальні та вертикальні зв'язки) з іншими схемами". Єдність процесів асимі-

ляції та акомодатії забезпечує перехідність схем і є суттєвою умовою перцептивного розвитку суб'єкта [1, с. 95].

Стан когнітивного дисонансу, як зазначає В.П. Трусов, спонукає суб'єкта до перетворення особистісного смислу. Образ оригінального розв'язку отримує особистісний смисл для суб'єкта у період ремінісценції й створює умови до переорганізації перцептивної сфери та особистісних змін суб'єкта. "Людина знаходить будь-який особистісний смисл тільки в об'єктивній меті діяльності, співвіднівши її зі своїми мотивами" (Леонт'єв, с.103). Тому зі зміною особистісного смислу здійснюється повторний перегляд мети та мотивів розв'язання задачі суб'єктом.

В.О. Барабанщиков зазначає, що розгортання перцептивних схем контролюється схемою більш високого рівня, а тому узгодження смислових схем перцептивних образів стає можливим за умови зміни глобального ставлення суб'єкта до мети й мотивів діяльності.

Спосіб організації перцептивної сфери визначається відношенням суб'єкта до задачі [1;7], відповідно, зміна потреб та мотивів сприймання задачі, трансформація мотивації діяльності з результату на процес, зміна глобальних цілей діяльності суб'єкта й ставлення до дійсності зумовлюють появу нової організації перцептивної сфери та розвитку суб'єкта.

Як показують наші дослідження, суб'єкти мають виражену спрямованість мотивації на задачу, тобто зовнішню мотивацію. Для знаходження особистісного смислу у образі оригінального розв'язку необхідна зміна мотивації на внутрішню. Ремінісценція процесу розв'язування сприяє усвідомленню чуттєвого матеріалу процесу розв'язування, трансформації перцептивної та мотиваційної сфер суб'єкта. Внутрішні перцептивні зміни суб'єкта вимагають часових витрат, за рахунок цього його розвиток уповільнюється.

3. Суперечності образів на рівні функціонального призначення цілого, виникає за рахунок того, що ціле отримує нову властивість [4]. Причиною суперечностей виступає ригідність перцептивної сфери. Стереотипність ставлення до використання предметів є результатом загального відношення до світу, а його подолання, внаслідок розв'язування перцептивних задач, приводить до зміни ставлення суб'єкта до нового; до цілей та мотивів діяльності; до генезису перцептивної сфери та розвитку суб'єкта.

При втраченій гармонії функціонування перцептивної сфери когнітивний дисонанс у суб'єкта виникає із задачею, тобто суперечності виникають між образами перцептивної сфери та образом задачі, яка розбудовується під час її розв'язування. Когнітивний дисонанс із задачею є свідомим та тривалішим. Розбудова перцептивного образу задачі ускладнена через надмірну активізацію апперцепції сприймання. У когнітивний дисо-

нанс із задачею вступають не лише окремі елементи й зв'язки між ними, а частини образів. Суб'єкт, ігноруючи умови задачі, сприймає і перебудовує її згідно своїх потреб, тобто наявних образів перцептивної сфери.

Структура перцептивної діяльності: дія – мотив – ціль редукована. Когнітивний дисонанс ускладнює роботу перцептивних дій суб'єкта у побудові образу задачі через активізацію фіксованих установок перцептивної сфери. Вони не входять у зміст переживання образу задачі, хоча й визначають його [1], й тому, як показує наше дослідження, образ задачі розпорочений, а чутливість суб'єкта знижена.

Перцептивна установка знижує чутливість суб'єкта до властивостей та особливостей задачі та є фактором вибіркового відображення. При актуалізації вона протікає максимально швидко і відтворює той перцептивний образ, й ті види активності, які у ній зафіксовані [1, с. 104].

Руйнування фіксованої перцептивної установки сприяє розбудові образу відповідно задачі. Експериментальні дослідження Єліави (1961) свідчать, порушення установки відбуваються з часом при неперервній демонстрації нового об'єкту і фіксації уваги на невідповідностях двох об'єктів. Свідома робота суб'єкта над подібними задачами сприятиме становленню адекватності сприймання дійсності й гармонізації роботи перцептивної сфери.

Розвиток перцептивної сфери при порушеній гармонії її функціонування є інтенсивнішим, ніж при втраченій гармонії.

У механізмі творчості суб'єкта когнітивний дисонанс зв'язує роботу його складових. Згідно типології потужності механізму творчості [7], рівні функціонування перцептивної сфери умовно можна віднести до таких типів: 1. Гармонійна робота перцептивної сфери відповідає гармонійно-розвинутому механізму творчості, де почуття, мислення й уява працюють спільно. Залежно від задач, які вирішуються, перевага надається тому чи іншому елементу механізму, і він панує доти, доки задача існує. Але всі вони однаково важливі та рівносильні.

2. Порушення функціонування перцептивної сфери – тут суб'єкти користуються двома складовими механізму творчості, між яким виникає конфлікт, коли сили врівноважуються. Зазвичай, одна складова панує, а друга – підпорядковується, третя – блокується й інформація, з якою вона працює ігнорується.

При розв'язуванні задач уява, зазначає В.В. Клименко, поєднує у цілісність мислення та почуття і створює почуттєве судження, надає змісту почуттів форми. А тому, на нашу думку, когнітивний дисонанс з оригінальними розв'язками блокує частіш за все саме дії уяви при переході почуттів у словесну форму. Хоча кожному властива своя індивідуальна пропорція складових механізму творчості, а його домінантою може стати також мислення і почуття. Таких типів шість, як зазначає автор.

3. При втраченій гармонії функціонування перцептивної сфери діє лише одна складова механізму творчості, яка стає домінантною. Найчастіше – мислення, яке є стереотипним і зумовлює труднощі узгодження протилежностей у образі та односторонність позиції сприймання суб'єкта, щодо його розбудови. А почуття, які пов'язують нас із нескінченністю властивостей предмета та уява – здатністю до синтезу інформації – нехтуються. Однодіючих людей – три типи [7].

Вище згадані рівні функціонування перцептивної сфери суб'єкта можуть розглядатися як рівні перцептивної взаємодії з дійсністю та виступати етапами її розвитку.

В.О. Барабанщиков зазначає, що процес перцептивної взаємодії здійснюється у двох напрямках, а саме: вектор "об'єкт – суб'єкт" характеризує відображення задачі суб'єктом, як у формі чуттєвого образу, так й стану сприймаючого. Вектор "суб'єкт – об'єкт" фіксує відношення суб'єкта до задачі, в якому відображається його потреба [1, с. 113].

При порушеній гармонії функціонування перцептивної сфери діючим залишається вектор "об'єкт – суб'єктної взаємодії", тобто реалізується лише півциклу цілісного процесу сприймання. При втраченій гармонії роботи перцептивної сфери – два вектори взаємодії не є гармонійно дієвими.

У двох випадках для оптимізації стану роботи перцептивної сфери важливою є зміна відношення суб'єкта до задачі. Задача має набути цінності для суб'єкта, стати об'єктом його пильної уваги, а не тим від чого хочеться утекти та сховатися якнайшвидше. Адже негативні почуття охоплюють суб'єкта і приносять страждання, особливо коли руйнуються перцептивні установки, уявлення про світ. Для початку гармонізації роботи перцептивної сфери суб'єкт повинен прийняти та пережити слабкість свого Я, і тоді увага зосередиться як на задачі, не-Я, невідомому, так і на собі, своїх почуттях та переживаннях. Процес повернення до гармонії у функціонуванні перцептивної сфери є поступовим.

Висновки. Механізм когнітивного дисонансу перцептивної сфери суб'єкта протікає між образами, на рівні елементів, відношень та їх систем. Він носить свідомий та підсвідомий характер. Виявлено три стани функціонування перцептивної сфери суб'єкта – гармонійний, стан з порушеною гармонією та втраченою гармонією, які визначають три рівні здатності до перцептивних змін суб'єкта і його перцептивної взаємодії з дійсністю – високий, середній та низький, відповідно.

Розв'язування перцептивних задач зумовлює подолання когнітивного дисонансу і появу нової організації перцептивної сфери суб'єкта, що сприяє його творчому та особистісному зростанню.

Подальші перспективи дослідження полягають у з'ясуванні взаємозв'язку чутливості перцептивних процесів суб'єкта та мотиваційних тенденцій на успіх та невдачу.

Список використаних джерел

1. Барабанщиков В. А. Восприятие и событие / В. А. Барабанщиков. – СПб. : Алетейя, 2002. – 512 с.
2. Висідалко Н.Л. Продуктивність професійного навчання/ Наталія Висідалко// Науковий часопис НПУ ім. М.П. Драгоманова. Серія № 12. Психологічні науки : зб. наук. праць. – К. : НПУ ім.. М.П. Драгоманова, 2011. – № 35 (59). – С. 155-163.
3. Висідалко Н.Л. Особливості функціонування перцептивної сфери студентів під час розв'язування задач / Наталія Висідалко // Науковий часопис НПУ ім. М.П. Драгоманова. Серія № 12. Психологічні науки : зб. наук. праць. – К. : НПУ ім.. М.П. Драгоманова, 2012. – № 38 (62). – С. 191-198.
4. Ганзен В. А. Восприятие целостных объектов / В. А. Ганзен. Л. : Изд-во Ленингр. ун-та, 1973. – 153 с.
5. Зинченко В. П. Образ и деятельность / В. П. Зинченко. – М. : Издательство "Институт практической психологии" ; Воронеж : НПО "МОДЭК", 1997. – 608 с.
6. Клименко В.В. Свідомі та сенсорні дії у психічному відображенні // Практична психологія та соціальна робота. – 2001. – № 5. – С. 31-35.
7. Клименко В. В. Механізм творчості: чи можна його розвивати? / В. В. Клименко. – К. : Шкільний світ, 2001. № 2-3 (січень). – 95 с.
8. Максименко С.Д. Генеза здійснення особистості / С.Д. Максименко. – К. : ТОВ "КММ", 2006. – 240 с.

Spisok vikoristanix dzherel

1. Barabanshnikov V. A. Vospriyatie i soby'tie / V. A. Barabanshnikov. – SPb. : Aletejya, 2002. – 512 s.
2. Visidalko N.L. Produktivnist' profesijnogo navchannya/ Nataliya Visidalko// Naukovij chasopis NPU im. M.P. Dragomanova. Seriya № 12. Psixologichni nauki : zb. nauk. prac'. – K. : NPU im.. M.P. Dragomanova, 2011. – № 35 (59). – S. 155-163.
3. Visidalko N.L. Osoblivosti funkcionuvannya perceptivnoї sferi studentiv pid chas rozv'yazuvannya zadach / Nataliya Visidalko // Naukovij chasopis NPU im. M.P. Dragomanova. Seriya № 12. Psixologichni nauki : zb. nauk. prac'. – K. : NPU im.. M.P. Dragomanova, 2012. – № 38 (62). – S. 191-198.
4. Ganzen V. A. Vospriyatie celostny'x ob"ektov / V. A. Ganzen. L. : Izd-vo Leningr. un-ta, 1973. – 153 s.

5. Zinchenko V. P. *Obraz i deyatel'nost'* / V. P. Zinchenko. – M. : Izdatel'stvo "Institut prakticheskoy psixologii" ; Voronezh : NPO "MODE'K", 1997. – 608 s.
6. Klimenko V. V. *Svidomi ta sensorni dii u psixichnomu vidobrazhenni // Praktichna psixologiya ta social'na robota.* – 2001. – № 5. – S. 31-35.
7. Klimenko V. V. *Mexanizm tvorchosti: chi mozhna jogo rozvivati? / V. V. Klimenko.* – K. : Shkil'nij svit, 2001. № 2-3 (sichen'). – 95 s.
8. Maksimenko S. D. *Teneza zdijsnennya osobistosti / S. D. Maksimenko.* – K. : TOV "KMM", 2006. – 240 s.

Vysidalko N.L. Mechanism formation the cognitive discord of perceptual sphere the students in the process of task solution. Considered the genesis of perceptual image of task in five stages and revealed laws of perception: objectivity, constancy, meaningfulness, apperception, structuring, integrty, generalization and categorization.

Determined that students with high ability to study has sensitivity of perceptual process and functioning of their perceptual sphere is harmonic. The students with cognitive discord between original solutions and average ability to studying have broken harmony of perceptual sphere. The students with cognitive discord with task and low mental faculties have lost harmony functioning perceptual sphere.

It was found that mechanism formation the cognitive discord of perceptual sphere the students in the process of task solution. Determined that cognitive discord between the images is realized at the level of structural formation: elements, parts of images, links, relations and functional destination the image.

Analyzed levels of functioning perceptual sphere, which can be attributed to the types of power mechanism of creating: harmony-developed mechanism of creating, where all components work together is harmonious work perceptual sphere; mechanism of creating with two components has individual with broken function of the perceptual sphere; mechanism of creating with one component has individual with lost harmony of functioning perceptual sphere.

It was found that overcoming cognitive discord can be in condition of solving perceptual tasks and provide personal meaning to original solution.

Key words: *task, perceptual sphere, cognitive discord, image, sensitivity, task solution.*

Отримано: 20.05.2014 р.

УДК 159.922

Візнюк І.М.

ПСИХОЛОГІЯ ОСОБИСТОСТІ В КОНТЕКСТІ КОНФЛІКТНИХ ІНТЕРПРЕТАЦІЙ

Візнюк І.М. Психологія особистості в контексті конфліктних інтерпретацій. У статті аналізуються найбільш важливі психологічні передумови конфліктної ситуації, на основі яких формується стратегія й тактика поведінки людей у разі розбіжностей їх інтересів. Основні